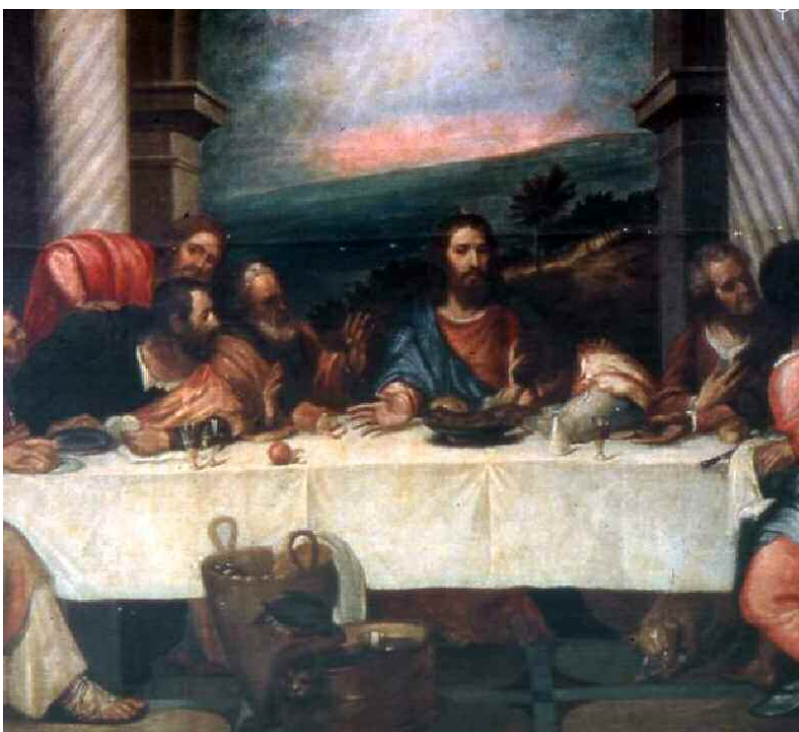

*Caça de braus per àrabs / Peter Paul Rubens (atr.)
/ original de 1639-1640*

INTRODUCCIÓ A LA RECERCA EN HISTÒRIA DE L'ART. EL CAS DE LES PINTURES DEL PRADO DIPOSITADES AL MUSEU D'ART DE GIRONA

Amb l'objectiu de formar els estudiants d'Història de l'Art en el coneixement de la iconografia cristiana, la doctora M. Assumpta Roig va decidir dur-los a treballar al Museu d'Art de Girona. Allà, van poder conèixer de primera mà les obres amb les quals s'enfrontarien. Però les peces no es trobaven exposades a les sales, no eren obres conegudes. Dormien, gairebé totes, a la reserva. Els estudiants es disposaven a treballar amb les obres del Museu del Prado que, des de fa més d'un segle, hi ha en dipòsit al Museu.

El Sant Sopar / ànomim / còpia de Tiziano posterior a 1566

Al Museu d'Art de Girona hi ha una bona colla de pintures que pertanyen al Museu del Prado. No és cap cosa especial: n'hi ha unes tres mil cinc-cents esparses per tot l'Estat, com a conseqüència de les convulsions vuitcentistes. La major part són obres de temàtica religiosa d'autors no gaire coneguts, algunes d'elles són còpies, peces que tenen un valor documental important perquè parlen molt bé dels gustos i els costums d'una altra època. La col·lecció constituïa una diana perfecta per als objectius que M. Assumpta Roig, del Grup de Recerca en Estudis Culturals, s'havia marcat per a la seva classe d'Iconografia cristiana, una assignatura de segon cicle amb la qual es pretén introduir els estudiants en la recerca. El resultat ha estat que gairebé totes les obres del fons han estat comentades. Com si diguéssim, els han tret la pols i ara poden ser consultades al mateix web del Museu. El treball de Roig i els seus estudiants ha aconseguit donar visibilitat a una bona colla d'obres oblidades.

Treballar amb estudiants

El fet de treballar amb aquests quadres ha afegit interès a la feina, ja que es tracta d'obres que, si bé estaven documentades, necessitaven una revisió crítica i una profunda actualització de les dades. No és el mateix tractar amb les teles dels artistes més populars, que tothom coneix, que amb unes obres de les quals ningú no es recorda. Triant aquest conjunt iconogràfic, la intenció de la professora ha estat de donar als estudiants els instruments necessaris per enfrontar-se a la història de l'art com uns professionals. Irene Forts i Annaïs Pasqual, ja llicenciades i coordinadores de les edicions respectives (2005-2008), van participar molt professionalment en aquesta aventura. Avui, continuen treballant en allò que han estudiat. Annaïs recorda que quan van entrar en contacte amb les pintures es van sentir com detectius a la recerca d'una explicació nova, d'alguna dada perduda. Recorda,

M. Assumpta Roig posa de manifest que els treballs resultants van ser mereixedors de les màximes qualificacions. En tots ells s'ha furgat en la història per establir-ne la cronologia, per descriure les relacions amb altres obres.

L'edició de la versió del web en un CD, duta a terme per Documenta Universitària, ha consolidat el projecte i ha convertit les col·laboracions en una nota en cadascun dels currículums dels que hi han contribuït.

Enterrament de Crist / Torras i Armengol, Francesc (1832-1878) 1868?

també, que al començament li semblava que seguia la pista d'alguna cosa que havia quedat oblidada als magatzems del Museu, i té la confiança que, després de la feina que han fet, alguna de les obres sortirà de l'oblit i serà exposada de manera permanent. És el que han fet a Vilanova i la Geltrú. Allà han exposat la major part de les obres que tenen en dipòsit en una sala i acaben de publicar un catàleg. I és que la marca Prado pot ser un bon ham per pescar visitants.

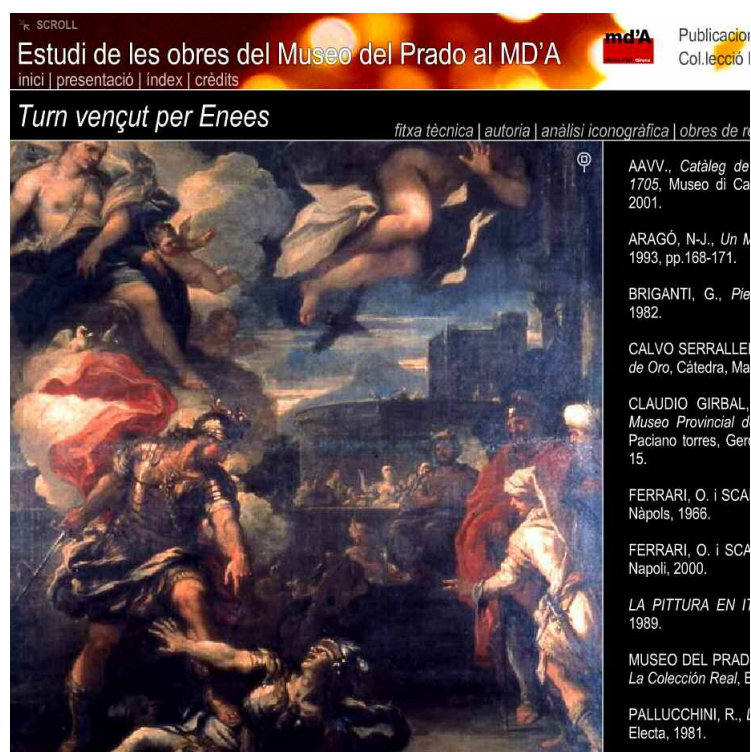
M. Assumpta Roig posa de manifest que els treballs resultants van ser mereixedors de les màximes qualificacions. En tots ells s'ha furgat en la història per establir-ne la cronologia, per descriure les relacions amb altres obres. Els estudiants han hagut de capbussar-se en els *Evangelis*, perquè la temàtica religiosa de les obres els ha obligat a cercar-hi una part de les explicacions que necessitaven. Un aspecte en el qual Roig vol fer incidència és que el motiu del projecte era enriquir el currículum dels estudiants i fer-los sortir de la Facultat amb una experiència contrastada.

Convertir la recerca en una publicació

L'experiència pot haver estat molt profitosa, però perquè passi a ser una nota en el currículum cal que es converteixi en una publicació. Aquesta ha estat la segona fase del projecte quan, un cop els estudiants han lliurat els treballs, ha calgut adaptar-los a una sèrie de requisits editorials. En aquest cas es va decidir que la publicació no es faria en paper i que s'adoptaria un suport virtual per potenciar la faceta visual. Amb aquesta solució el resultat podria ser distribuït indistintament en web o en suport de CD. El responsable de l'aspecte final que ha adquirit l'experiment ha estat el dissenyador Jordi Colomer. Des del primer moment va tenir clar que la imatge havia de ser preponderant, que havia de representar el 60% de la pantalla. La cosa, de bon començament, no va ser fàcil. En una primera tongada, la de 2005, s'havien descrit de manera exhaustiva catorze de les obres en dipòsit i calia trobar els punts en comú entre totes elles per poder dotar la producció d'una certa intel·ligibilitat, s'havia de poder fer un "menú". Això estava en contradicció amb la naturalesa dels treballs dels estudiants, alguns dels quals eren molt llargs perquè "la universitat té tendència a escriure molt", diu Roig. Per tant, va ser necessària una tasca d'edició destinada a homogeneïtzar les dimensions dels treballs de recerca sense que això comportés cap pèrdua en la qualitat del discurs iconogràfic. El suport exigia que cada obra portés una explicació de mida semblant i un estil de redacció similar. La idea era que allò que havien estat uns treballs marcats per les diferents sensibilitats dels seus autors es convertís en un treball de recerca professional dotat d'una imatge unificada, malgrat que s'hagin conservat els noms dels autors originals, dels estudiants.

Ensenyar a mirar

Una de les característiques que han destacat els qui han estat implicats en el projecte és que el resultat ensenya a mirar. Navegant pel catàleg virtual, l'espectador pot aprendre molt de les imatges, perquè la informació es pot ampliar a partir de les crides que hi ha inserides en el text. "Dubto que hi hagi alguna altra cosa amb tanta profunditat a Internet", diu Jordi Colomer. La informació s'ha organitzat a partir de cinc ítems que es troben a la barra superior i que inclouen la fitxa tècnica, l'autoria, una anàlisi iconogràfica, les obres amb les quals es relaciona i un índex bibliogràfic. Tot està presentat d'una manera molt clara i el moviment entre les diferents pantalles és molt natural,

Turn vençut per Enees / Giordano Luca (1634 id.1705) 1688 Jordanus F(aciebat)

www.museuart.com/pubdigital/fonsprado

de manera que les possibilitats de comunicació són força incrementades respecte de les que es donarien a les pàgines d'un llibre. La idea de treballar amb Flash va ser de Colomer, "una molt bona idea d'en Jordi," exclama Roig, perquè la decisió del dissenyador ha permès traspasar la informació al CD sense cap mena de problema ni adaptació. A la fi, l'edició de la versió del web en un CD, duta a terme per Documenta Universitària, ha consolidat el projecte i ha convertit les col·laboracions en una nota en cadascun dels currículums dels que hi han contribuït. En aquest sentit, cal destacar els problemes amb els quals topen els qui, com M. Assumpta Roig, es decideixen per les noves tecnologies. Les biblioteques encara no indexen els resultats de la recerca que només es mostren en pàgines web, perquè no tenen dipòsit legal ni ISBN. El projecte d'iniciació a la recerca per a estudiants d'Història de l'Art ha pogut tirar endavant gràcies al suport de la Facultat de Lletres, a la Fundació Privada: Girona Universitat i Futur i a una dotació del Ministeri de Ciència i Innovació (I+UM2005-03851). És possible que trobi la continuació al Museu de l'Empordà, a Figueres, en què també hi ha dipositades obres del Prado i amb el qual M. Assumpta Roig manté contactes per reeditar un conveni de col·laboració científica.